

Kas-İskelet Sistemi, Ürogenital Sistem Tıbbi Terimleri

Prof. Dr. Bektaş TEPE

Tıbbi Terminoloji

Bölüm 5

Kas-İskelet Sisteminin Görevleri

- Kas-iskelet sistemi, vücudun hareket etmesini ve duruşunun korunmasını sağlar.
- Vücuda şekil ve destek kazandırırken iç organların korunmasına yardımcı olur.
- Sistemin üç temel bileşeni **kaslar, kemikler ve eklemlerdir**.
- Bağ dokusu, damarlar ve sinirler bu yapıların çalışmasını destekler.

Kasların Sınıflandırılması

- İnsan vücudunda 600'den fazla kas bulunur.
- **İstemli kaslar**, kişinin isteğiyle gerçekleşen hareketlerde görev yapar; kol ve bacak kasları bu gruptadır.
- **İstemsiz kaslar**, kişinin bilinçli kontrolüne bağlı olmadan çalışır; mide ve bağırsak kasları örnektir.
- Kaslar yapısal özelliklerine göre **iskelet kası, düz kas ve kalp kası** olarak da sınıflandırılır.

İskelet Kası, Düz Kas ve Kalp Kası

- **İskelet kası**, çizgili yapıdadır ve genel olarak istemli hareketleri gerçekleştirir.
- **Düz kas**, mide ve bağırsak gibi iç organlarda bulunur ve istemsiz çalışır.
- **Kalp kası**, çizgili görünmesine rağmen istemsiz çalışan özel bir kas türüdür.
- Kasların kemiklere bağlanmasını sağlayan bağ dokusu yapılarına **tendon (kiriş)** denir.

Kas Kasılması

- Kas kasılması, kasın aldığı uyarıya verdiği mekanik yanıttır.
- Kas hücreleri kasılma ve gevşeme yoluyla hareketin oluşmasına katkı sağlar.
- Kasılma için sinirsel uyarıların yanında uygun elektrolit dengesi ve enerji gereklidir.
- Kas kasılmasında kullanılan temel enerji kaynağı **ATP'dir**.

Kasılma Tipleri

- **İzometrik kasılma:** Kasın boyunda belirgin değişiklik olmadan kuvvet oluşturmastır.
- **İzotonik kasılma:** Kasın boyunda değişiklik meydana gelen kasılma türüdür.
- **Tetanik kasılma:** Uyarıların hızlı tekrarı sonucunda kasın sürekli kasılı kalmasıdır.
- Bu terimler, kasların farklı çalışma biçimlerini tanımlamak için kullanılır.

Agonist ve Antagonist Kaslar

- **Agonist kas**, belirli bir hareketin gerçekleştirilmesinde temel rol oynayan kastır.
- **Antagonist kas**, agonist kasın oluşturduğu harekete zıt yönde etki gösterir.
- Bir ağırlığın kaldırılması ve indirilmesi sırasında farklı kas grupları karşılıklı çalışır.
- Bu koordinasyon, hareketlerin kontrollü biçimde gerçekleştirilmesini sağlar.

Mimik Kasları

- **Musculi faciales**, yüz ifadelerinin oluşmasını sağlayan mimik kaslarıdır.
- Kafa derisi, göz çevresi, burun, kulak çevresi ve ağız kenarında bulunurlar.
- Gülme, kaş çatma ve benzeri yüz hareketlerinde görev yaparlar.
- Mimik kaslarının motor siniri **nervus facialis (yüz siniri)** olarak adlandırılır.

Kemiklerin Görevleri

- Kemikler, vücuda destek ve şekil kazandıran iskelet yapılarıdır.
- İç organların korunmasına ve hareketin gerçekleşmesine katkıda bulunurlar.
- Kemik iliği, kan hücrelerinin üretildiği önemli bir bölgedir.
- Kemikler aynı zamanda vücut için gerekli minerallerin depolanmasında görev yapar.

Kemiklerin Şekillerine Göre Sınıflandırılması

- **Uzun kemikler:** Femur, tibia ve ön kol kemikleri gibi boyuna uzanan kemiklerdir.
- **Kısa kemikler:** El ve ayak bileğindeki bazı kemikler bu gruptadır.
- **Yassı kemikler:** Kafatasındaki kemikler bu gruba örnektir.
- **Düzensiz kemikler:** Omurlar gibi belirli bir geometrik şekle uymayan kemiklerdir.

Omurganın Bölümleri

- Omurga, omurların oluşturduğu ve omuriliği koruyan iskelet yapısıdır.
- **Vertebrae cervicales:** 7 boyun omuru; **vertebrae thoracicae:** 12 göğüs omuru.
- **Vertebrae lumbales:** 5 bel omuru; **vertebrae sacrales:** 5 sakral omur.
- **Vertebrae coccygeae:** Genellikle 4 kuyruk omuru.

Kemik Hücreleri

- **Osteoblast**, kemik matriksinin oluşturulmasında görev alan kemik yapıcı hücredir.
- **Osteosit**, kemik matriksi içerisinde bulunan olgun kemik hücresidir.
- **Osteoklast**, kemik dokusunun yıkımından sorumlu hücredir.
- Kemik dokusunun sağlıklı kalması, yapım ve yıkım faaliyetleri arasındaki dengeye bağlıdır.

Kemik Yoğunluğu ve Yaşlanma

- Kemik dokusu yaşam boyunca yapım ve yıkım süreçleriyle yenilenir.
- Yaşın ilerlemesiyle kemik yapımı ve yıkımı arasındaki denge değişebilir.
- Kemik yoğunluğunun azalması, kemiklerin zayıflamasına ve kırık riskinin artmasına neden olabilir.
- Beslenme ve bedensel etkinlik, kemik sağlığının korunmasında önem taşır.

Eklemlerin Tanımı ve Çeşitleri

- **Eklem**, iki veya daha fazla kemiğin birleştiği anatomik bölgedir.
- **Oynar eklemler**, geniş hareket olanağı sağlar; omuz ve kalça eklemleri örnektir.
- **Yarı oynar eklemler**, sınırlı hareket sağlar; omurlar arasındaki bağlantılar örnektir.
- **Oynamaz eklemler**, hareketin çok sınırlı olduğu veya bulunmadığı bağlantılardır; kafatası kemikleri arasındaki sütürler örnektir.

Kemik ve Kemik Dokusu Terimleri

- **Os:** Kemik; **ossa:** kemikler; **myelos:** ilik veya kemik iliği.
- **Os longum:** Uzun kemik; **os breve:** kısa kemik.
- **Os planum:** Yassı kemik; **os irregulare:** düzensiz kemik.
- **Cavitas medullaris:** Kemiğin içerisinde kemik iliğinin bulunduğu boşluk.

Kemik Zarları ve Kemik Hücreleri

- **Periosteum (periost):** Kemiğin dış yüzeyini örten zar.
- **Endosteum:** Kemiğin iç yüzeyini örten zar.
- **Osteoblast:** Kemik yapıcı hücre; **osteoklast:** kemik yıkıcı hücre.
- **Osteosit:** Olgun kemik hücresi; **osteon:** kompakt kemiğin yapısal birimi.

Alt Ekstremitayle İlgili Temel Terimler

- **Femur:** Uyluk kemiği; **patella:** diz kapađı kemiği.
- **Tibia:** Kaval kemiği; **fibula:** baldırın ince kemiği.
- **Calcaneus:** Topuk kemiği; **talus:** aşık kemiği.
- **Genu:** Diz; **pes:** ayak; **planta:** ayak tabanı.

Kalça ve Ayakla İlgili Terimler

- **Coxa:** Kalça; **pelvis:** leğen bölgesi veya kemik pelvis.
- **Ischium:** Oturma kemiği.
- **Tarsus:** Ayak bileği kemikleri.
- **Pod- / ped-:** Ayakla ilişkili terimlerin oluşturulmasında kullanılan köklerdir.

Kafatası Kemikleri

- **Os frontale:** Alın kemiği; **os occipitale:** art kafa kemiği.
- **Os parietale:** Yan kafa kemiği; **os temporale:** şakak kemiği.
- **Os sphenoidale:** Kama kemiği; **os ethmoidale:** kalbur kemiği.
- Bu kemikler, kafatasının beyni çevreleyen bölümünün yapısına katılır.

Yüz Kemikleri ve Anatomik Boşluklar

- **Os nasale:** Burun kemiği; **maxilla:** üst çene kemiği.
- **Mandibula:** Alt çene kemiği.
- **Cavitas nasi:** Burun boşluğu; **cavitas oris:** ağız boşluğu.
- **Orbita:** Göz küresinin yerleştiği kemik boşluk.

Üst Ekstremitte Kemikleri

- **Humerus:** Kol kemiği; **clavicula:** köprücük kemiği.
- **Scapula:** Kürek kemiği.
- **Radius:** Ön kolun başparmak tarafındaki kemiği; **ulna:** ön kolun serçe parmak tarafındaki kemiği.
- **Carpus:** El bileği kemikleri; **metacarpus:** el tırağı kemikleri.

Kemik Gelişimi ve Şekil Bozuklukları

- **Akondroplazi (achondroplasia):** Özellikle uzuvların kısa olmasıyla karakterize iskelet gelişim bozukluğu.
- **Kifoz (kyphosis):** Omurganın arkaya doğru eğriliği.
- **Lordoz (lordosis):** Omurganın öne doğru eğriliği.
- **Skolyoz (scoliosis):** Omurganın yana doğru eğriliği.

Kemik Yoğunluğu ve Sertliğiyle İlgili Hastalıklar

- **Osteoporoz:** Kemik yoğunluğunun azalması ve kemiklerin kırılma eğilimine geçmesi.
- **Osteomalazi:** Kemik dokusunun mineralizasyonunun bozulmasına bağlı yumuşaması.
- **Raşitizm (rikets):** Çocuklarda kemik mineralizasyonunun bozulmasıyla ilişkili hastalık.
- **Osteoskleroz:** Kemik yoğunluğunun veya sertliğinin artması.

Kemik İltihabı ve Doku Hasarı

- **Osteit (osteitis):** Kemik dokusunun inflamasyonu.
- **Osteomiyelit:** Kemik ve kemik iliğinin inflamasyonu.
- **Avasküler nekroz:** Kanlanma bozukluğu nedeniyle kemik dokusunun canlılığını kaybetmesi.
- **Spondilit:** Omurlarda görülen inflamatuvar durum.

Kemik Tümörleri ve Çıkıntıları

- **Osteom (osteoma):** Kemik dokusundan gelişen iyi huylu tümör.
- **Osteojenik sarkom:** Kemik oluşturan hücrelerden kaynaklanan kötü huylu tümör.
- **Ekzosto:** Kemik yüzeyinden dışarı doğru gelişen kemiksi çıkıntı.
- Bu terimler, kemik dokusundaki farklı büyüme ve tümör oluşumlarını tanımlar.

Kırık ve Yürüme Bozukluğu Terimleri

- **Fraktür:** Kırık; kemik bütünlüğünün bozulması.
- **Krepitasyon:** Kırık kemik uçlarının sürtünmesiyle oluşabilen çıtırtı hissi veya sesi.
- **Kladikasyo (claudication):** Topallama veya yürümeyle ilişkili ağrı.
- **Metatarsalji:** Ayak tırağı bölgesinde hissedilen ağrı.

Ayak Şekil Bozuklukları

- **Pes planus:** Düz tabanlık.
- **Pes cavus:** Ayak tabanı kavsinin belirgin biçimde yüksek olması; çukur ayak.
- **Pes valgus:** Ayağın dışa doğru yönelim gösterdiği şekil bozukluğu.
- **Pes ekinovarus:** Çarpık ayak olarak bilinen şekil bozukluğu.

Kemiklerle İlgili Cerrahi Terimler

- **Amputasyon:** Bir ekstremitenin veya vücut bölümünün cerrahi olarak çıkarılması.
- **Ekzostektomi:** Kemikteki çıkıntının cerrahi olarak çıkarılması.
- **Osteotomi:** Kemiğin cerrahi olarak kesilmesi.
- **Ostektomi:** Kemiğin bir bölümünün veya tamamının çıkarılması; **kemik grefti:** kemik yaması uygulanması.

Eklem Anatomisi Terimleri

- **Articulatio:** Eklem; **articulatio coxae:** kalça eklemi.
- **Articulatio cubiti:** Dirsek eklemi; **articulatio genus:** diz eklemi.
- **Articulatio humeri:** Omuz eklemi.
- **Capsula articularis:** Eklem kapsülü; **cavitas articularis:** eklem boşluğu.

Eklem Kıkırdığı ve Bağları

- **Cartilago articularis:** Eklem yüzeylerini örten kıkırdak.
- **Ligamentum:** Kemikleri birbirine bağlayan bağ dokusu yapısı.
- **Synovia:** Eklem sıvısı.
- Bu yapılar, eklem yüzeylerinin korunmasına ve hareketin gerçekleşmesine katkıda bulunur.

Eklem Hastalıkları ve Semptomları

- **Artralji (arthralgia):** Eklem ağrısı; **artrit:** eklem inflamasyonu.
- **Periartrit:** Eklem çevresindeki dokuların inflamasyonu.
- **Ankiloz:** Eklem hareketinin belirgin biçimde kısıtlanması veya kaybolması.
- **Hemartroz:** Eklem boşluğunda kan birikmesi.

Eklem Yaralanmaları

- **Dislokasyon:** Eklem yüzeylerinin normal ilişkisini kaybetmesi; çıkık.
- **Sublüksasyon:** Eklem yüzeylerinin kısmen yer değiştirmesi; kısmi çıkık.
- **Distorsiyon:** Eklem bağları ve kapsülünde zorlanma veya yaralanma.
- **Travmatik artrit:** Travma sonrasında eklemden gelişen inflamatuvar değişiklikler.

Eklemlerle İlgili Cerrahi Terimler

- **Artroskopi:** Eklemnin içinin özel bir görüntüleme cihazıyla incelenmesi.
- **Artrotomi:** Eklemnin cerrahi olarak açılması.
- **Artrodez:** Eklemnin cerrahi yöntemle hareketsiz hale getirilmesi.
- **Artroliz:** Eklemdeki yapışıklıkların giderilerek hareketin yeniden sağlanmasına yönelik girişim.

Kas Anatomisi Terimleri

- **Musculus:** Kas; **musculi:** kaslar.
- **Musculi faciales:** Mimik kasları.
- **Fascia:** Kasları çevreleyen veya kas gruplarını birbirinden ayıran bağ dokusu zarı.
- **Tendon:** Kasın kemiğe tutunmasını sağlayan bağ dokusu yapısı.

Kas Hastalıkları

- **Müsküler distrofi:** Kas dokusunda ilerleyici bozulmayla seyreden hastalıklar grubu.
- **Myasthenia gravis:** Sinir-kas kavşağını etkileyen ve kas güçsüzlüğüne neden olan hastalık.
- **Bell paralizi:** Yüz sinirinin etkilenmesiyle gelişen periferik yüz felci.
- **Tremor:** İstemsiz, ritmik titreme hareketi.

Kaslarla İlgili Semptom Terimleri

- **Miyalji:** Kas ağrısı; **kramp:** ağrılı ve istemsiz kas kasılması.
- **Hiperkinezi:** Aşırı veya istemsiz hareketler.
- **Kontraktür:** Kas veya çevre dokulardaki kısalmaya bağlı kalıcı hareket kısıtlılığı.
- **Atrofi:** Kas kütlesinin küçülmesi.

Kas ve Tendon Cerrahisi Terimleri

- **Miyoplasti (myoplasty):** Kasın cerrahi olarak onarılması.
- **Miyotazis:** Kasın gerilmesi.
- **Tenorafi (tenorrhaphy):** Kesilmiş tendonun cerrahi olarak dikilmesi.
- **Tenotomi:** Tendonun cerrahi olarak kesilmesi.

Ürogenital Sistemin Bölümleri

- **Ürogenital sistem**, üriner sistem ve genital sistem olmak üzere iki bölümde incelenir.
- **Üriner sistem**, idrarın oluşturulması ve vücuttan uzaklaştırılmasıyla ilişkilidir.
- **Genital sistem**, üreme işlevini yerine getiren organlardan oluşur.
- Her iki sistemin anatomik yapıları ve işlevleri kadın ve erkeklerde farklılık gösterebilir.

Üriner Sistemin Temel Organları

- **Böbrekler**, idrarın oluşturulduğu organlardır.
- **Üreterler**, idrarı böbreklerden mesaneye taşır.
- **Mesane**, idrarın geçici olarak depolandığı organdır.
- **Üretra**, idrarın mesaneden vücut dışına atılmasını sağlayan kanaldır.

Böbreğin Anatomik Yapısı

- Böbrekler, vücudun sağ ve sol tarafında bulunan iki organdır.
- **Capsula fibrosa**, böbreği çevreleyen bağ dokusu kapsülüdür.
- **Hilum renale**, damarların, sinirlerin ve idrar yoluyla ilişkili yapıların böbreğe girip çıktığı bölgedir.
- **Nefron**, böbreğin temel işlevsel birimidir.

Böbrek Bölümleri ve Böbreküstü Bezi

- **Renal korteks**, böbreğin dış bölümüdür.
- **Renal medulla**, böbreğin iç bölümüdür.
- **Glandula suprarenalis**, böbreğin üst kısmında bulunan böbreküstü bezidir.
- Böbreküstü bezleri, vücudun hormonal dengesinde görev yapar.

Böbreğin Segmentleri

- **Segmentum superius:** Üst segment; **segmentum inferius:** alt segment.
- **Segmentum anterius superius:** Ön üst segment.
- **Segmentum anterius inferius:** Ön alt segment.
- **Segmentum posterius:** Arka segment.

Üreter ve Mesane

- **Üreter**, her böbrekten mesaneye uzanan idrar kanalıdır.
- Üreterin kaslı yapısı, idrarın mesaneye taşınmasına yardımcı olur.
- **Mesane**, idrarı depolayan kaslı bir organdır.
- Mesanede biriken idrar, işeme sırasında üretra aracılığıyla vücut dışına atılır.

Üretra ve Vezikal Sfinkter

- **Üretra**, mesaneden dışarıya uzanan idrar kanalıdır.
- Kadınlarda üretra, erkeklere göre daha kısadır.
- Erkeklerde üretra, hem üriner hem de genital sistemle ilişkilidir.
- **Vezikal sfinkter**, mesane çıkışında idrarın geçişinin kontrolüne katılan kas yapısıdır.

Üriner Sistem Anatomik Terimleri

- **Hilum renale:** Böbreğin giriş-çıkış bölgesi.
- **Renal korteks:** Böbreğin dış bölümü; **renal medulla:** iç bölümü.
- **Üreter:** Böbrekten mesaneye uzanan idrar kanalı.
- **Vezikal sfinkter:** Mesane çıkışındaki kas yapısı.

Böbreğin Gelişim ve Yerleşim Bozuklukları

- **Agenezi:** Bir organın doğuştan oluşmaması.
- **Ektopi:** Bir organın normal anatomik yerinden farklı bir bölgede bulunması.
- **Nefroptozis:** Böbreğin normal yerinden aşağı doğru yer değiştirmesi.
- **Renal hipertrofi:** Böbreğin büyümesi.

Böbrek İltihapları ve Yetmezliği

- **Nefrit:** Böbrek inflamasyonu.
- **Glomerülonefrit:** Böbrekteki glomerülleri etkileyen inflamatuvar hastalık.
- **Akut böbrek yetmezliği:** Böbrek işlevlerinin ani olarak bozulması.
- **Renal tüberküloz:** Böbreği etkileyen tüberküloz enfeksiyonu.

Böbrek Taşı ve İdrar Birikimi

- **Kalkülüs (calculus):** Taş.
- **Nefrolitiazis:** Böbrekte taş bulunması.
- **Hidronefroz:** Böbreğin idrar toplayan boşluklarının genişlemesi.
- **Renal kolik:** Genellikle idrar akışındaki tıkanıklıkla ilişkili, ani ve şiddetli böbrek bölgesi ağrısı.

Üriner Sistemin Diğer Hastalıkları

- **Sistit (cystitis):** Mesane inflamasyonu.
- **Üretrit:** Üretra inflamasyonu.
- **Üremi:** Böbrek işlev bozukluğuyla ilişkili olarak üremik maddelerin vücutta birikmesiyle ortaya çıkan durum.
- **Renal hücreli karsinom:** Böbrek hücrelerinden kaynaklanan kötü huylu tümör.

İdrar Miktarıyla İlgili Terimler

- **Anüri:** İdrar çıkışının yok denecek kadar azalması.
- **Oligüri:** İdrar miktarının azalması.
- **Poliüri:** İdrar miktarının artması.
- **Pollaküri:** Normalden sık aralıklarla idrara çıkma.

İdrar Yapmayla İlgili Semptomlar

- **Dizüri:** Ağrılı veya yanma hissiyle idrar yapma.
- **Enürezis:** İdrar kontrolünün beklenen yaşta sağlanamaması veya idrar kaçırma; gece yatağı ıslatma anlamıyla kullanılır.
- **Renal kolik:** Böbrek bölgesinden kaynaklanan ani, şiddetli ağrı.
- **Üreteral kolik:** Üreter boyunca hissedilebilen, sıklıkla taşla ilişkili ağrı.

İdrar İçeriğiyle İlgili Terimler

- **Albüminüri:** İdrarda albümin bulunması.
- **Glikozüri:** İdrarda glikoz bulunması.
- **Hematüri:** İdrarda kan bulunması.
- **Piyüri:** İdrarda iltihap hücrelerinin bulunması.

Üriner Sistem Cerrahisi Terimleri

- **Nefrektomi:** Böbreğin cerrahi olarak çıkarılması.
- **Nefrotomi:** Böbreğe cerrahi kesi yapılması.
- **Nefrolitotomi:** Böbrekten taş çıkarılması amacıyla kesi yapılması.
- **Renal transplantasyon:** Böbrek nakli.

Mesane ve Prostatla İlgili Girişimler

- **Sistektomi:** Mesanenin bir bölümünün veya tamamının cerrahi olarak çıkarılması.
- **Sistoskopi:** Mesane için özel bir cihazla incelenmesi.
- **Prostatektomi:** Prostat bezinin cerrahi olarak çıkarılması.
- Bu terimlerde kullanılan ekler, işlemin çıkarma, kesi veya inceleme amacı taşıdığını gösterir.

Erkek Genital Sisteminin Bölümleri

- Erkek genital sistemi, üreme işlevinde görev alan organlardan oluşur.
- **Penis ve skrotum**, dış genital organlardır.
- **Testis, epididimis ve ductus deferens**, sperm üretimi, olgunlaşması ve taşınmasıyla ilişkilidir.
- **Vesicula seminalis ve prostat**, üreme sisteminin yardımcı salgı bezleridir.

Penis Anatomisi

- **Penis**, üreme işlevi ve idrarın vücut dışına atılmasıyla ilişkili organdır.
- **Corpus cavernosum penis**, sertleşmeye katılan erektile doku sütunlarıdır.
- **Corpus spongiosum penis**, üretrayı çevreleyen süngerimsi erektile dokudur.
- **Glans penis**, penis başı; **praeputium**, sünnet derisidir.

Skrotum ve Testis

- **Skrotum**, testisleri içerisinde bulunduran torba biçimindeki yapıdır.
- **Testis (orchis)**, erkek üreme hücrelerinin ve erkeklik hormonlarının üretildiği organdır.
- Testisler, sıcaklık değişikliklerine duyarlıdır.
- **Tunica albuginea**, testisi dıştan çevreleyen dayanıklı bağ dokusu kapsülüdür.

Epididimis ve Ductus Deferens

- **Epididimis**, testisin arka yüzüyle ilişkili, spermlerin olgunlaşması ve depolanmasında görev alan yapıdır.
- **Ductus deferens**, spermleri epididimisten ileriye taşıyan kanaldır.
- Ductus deferens, kasık kanalından geçerek pelvis boşluğuna ulaşır.
- Bu yapılar, erkek genital sisteminde spermlerin taşınmasını sağlar.

Seminal Kese ve Prostat

- **Vesicula seminalis**, seminal kese olarak adlandırılan çift yardımcı salgı bezidir.
- Seminal keseler, mesane ile rektum arasında yer alır.
- **Prostat**, üretranın başlangıç bölümüyle ilişkili salgı bezidir.
- Bu bezlerin salgıları, semen oluşumuna katkıda bulunur.

Kadın Genital Sisteminin Bölümleri

- Kadın genital sistemi, iç ve dış genital organlar olarak iki bölümde incelenir.
- **Dış genital organlar** arasında büyük dudaklar, küçük dudaklar, klitoris ve vajina vestibülü bulunur.
- **İç genital organlar**, ovarium, tuba uterina, uterus ve vajinadan oluşur.
- Bu organlar, üreme hücresinin üretimi, döllenme ve gebelik süreçlerinde görev yapar.

Kadın Dış Genital Organları

- **Labium majus pudendi:** Büyük dudak; **labium minus pudendi:** küçük dudak.
- **Mons pubis,** pubis kemiği üzerinde bulunan yağ dokusundan zengin kabarık bölgedir.
- **Vestibulum vaginae,** üretra ve vajina açıklıklarının bulunduğu bölgedir.
- **Clitoris,** kadın dış genital organları arasında bulunan erektile yapıdır.

Ovarium ve Tuba Uterina

- **Ovarium**, yumurtalık olarak adlandırılan kadın üreme organıdır.
- Yumurtalıklar, kadın üreme hücrelerinin geliştiği yapılardır.
- **Tuba uterina**, rahim tüpü olarak adlandırılır.
- Rahim tüpleri, yumurtalık çevresiyle uterus arasında bağlantı sağlayan kaslı kanallardır.

Uterus ve Vajina

- **Uterus (rahim)**, gebelik sırasında fetüsün geliştiği kaslı organdır.
- Uterus, mesanenin arkasında yer alır.
- **Vajina**, kas ve bağ dokusundan oluşan, genişleyebilen bir kanaldır.
- Vajinanın asidik ortamı, mikroorganizmalara karşı koruyucu işlev görür.

Kadın Genital Sisteminin Temel Terimleri

- **Uterus:** Rahim; **cervix:** rahim ağzı.
- **Fundus uteri:** Rahmin üst bölümü.
- **Ovarium:** Yumurtalık; **ovum:** yumurta; **ova:** yumurtalar.
- **Salpingo-:** Rahim tüpüyle ilişkili terimlerde kullanılan kök.

Kadın Dış Genital Yapılarıyla İlgili Terimler

- **Labia:** Dudaklar; **glans clitoridis:** klitoris başı.
- **Hymen:** Vajina girişindeki zar yapısı.
- **Rugae vaginales:** Vajinanın enine kıvrımları.
- **Pubis:** Çatı kemiği; **mons pubis:** bu kemik üzerindeki kabarık bölge.

Erkek Genital Sisteminin Anatomik Terimleri

- **Testis:** Erbezi; **semen:** meni.
- **Glans penis:** Penis başı; **praeputium:** sünnet derisi.
- **Corpus spongiosum penis:** Üretrayı çevreleyen erektile doku.
- **Corpus cavernosum penis:** Penisin sertleşebilir doku sütunları.

Erkek Genital Organlarının İltihapları

- **Balanit (balanitis):** Penis başının inflamasyonu.
- **Orşit (orchitis):** Testis inflamasyonu.
- **Epididimit:** Epididimis inflamasyonu.
- **Prostatit:** Prostat bezinin inflamasyonu.

Erkek Genital Sisteminin Diğer Tanı Terimleri

- **Fimozis:** Sünnet derisinin dar olması.
- **Anorşi (anorchia):** Testislerin bulunmaması.
- **İnfertilite:** Üreme yeteneğinin bozulması; kısırlılık.
- **Hematosel:** Anatomik bir boşluk veya kese içerisinde kan birikmesi.

Kadın Genital Organlarının İltihapları

- **Vulvit (vulvitis):** Vulva inflamasyonu.
- **Vajinit (vaginitis):** Vajina inflamasyonu.
- **Salpenjit (salpingitis):** Rahim tüpünün inflamasyonu.
- **Hidrosalpinks:** Rahim tüpünde sıvı birikmesi.

Uterusla İlgili Tanı Terimi

- **Miyom (myoma)**, kas dokusundan gelişen iyi huylu tümördür.
- Uterusun iyi huylu tümörü olarak tanımlanır.
- Uterus miyomları, rahmin kas dokusuyla ilişkili oluşumlardır.

Sperm ve Semenle İlgili Terimler

- **Aspermi:** Meninin dışarı atılmaması veya ejakülatın bulunmaması.
- **Azospermi:** Menide sperm hücresi bulunmaması.
- **Oligospermi:** Menide sperm sayısının az olması.
- **Hematospermi:** Menide kan bulunması.

Menstrüasyonla İlgili Temel Terimler

- **Menstrüasyon:** Adet kanaması.
- **Amenore:** Adet kanamasının olmaması.
- **Dismenore:** Ağrılı adet kanaması.
- **Hipomenore:** Adet kanamasının miktarının az olması.

Adet Kanaması ve Vulva Semptomları

- **Hipermenore:** Adet kanamasının fazla olması.
- **Polimenore:** Adet kanamalarının normalden sık aralıklarla görülmesi.
- **Pruritus vulvae:** Vulva bölgesinde kaşıntı.
- Bu terimler, adet düzeni ve genital bölge belirtilerinin tıbbi kayıtlarda tanımlanmasını sağlar.

Erkek Genital Sistemine Yönelik Cerrahi İşlemler

- **Prostatektomi:** Prostat bezinin cerrahi olarak çıkarılması.
- **Epididimektomi:** Epididimisin cerrahi olarak çıkarılması.
- **Orşiektomi:** Testisin cerrahi olarak çıkarılması.
- **Vazektomi:** Ductus deferenslerin sterilizasyon amacıyla kesilmesi veya kapatılması.

Kadın Genital Sistemine Yönelik Cerrahi İşlemler

- **Histerektomi:** Uterusun cerrahi olarak çıkarılması.
- **Bilateral salpingo-ooforektomi:** Her iki rahim tüpü ve yumurtalığın çıkarılması.
- **Kolpektomi:** Vajinanın cerrahi olarak çıkarılması.
- **Histeroskopi:** Uterus boşluğunun endoskopik yöntemle incelenmesi.

Teşekkür ederim

Prof. Dr. Bektaş TEPE

